

**Wyrok z dnia 21 marca 1997 r.
I PKN 54/97**

Sąd może zasądzić odszkodowanie z tytułu wadliwego wypowiedzenia umowy o pracę, jeżeli przywrócenie do pracy byłoby sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa (art. 8 KP).

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Walerian Sanetra.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 21 marca 1997 r. sprawy z powództwa Grażyny A. przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi Zespolonemu [...] w R. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 25 października 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Powódka Grażyna A. w sprawie przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi Zespolonemu [...] w R. o przywrócenie do pracy wniosła kasację od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 25 października 1996 r. [...]. Zaskarżonym wyrokiem oddalono apelację powódki od wyroku Sądu I instancji zasądzającego odszkodowanie z tytułu wadliwego rozwiązania stosunku pracy i oddalającego powództwo o przywrócenie do pracy. Jak wynika z ustaleń Sądów, powódka była naczelną pielęgniarką u pozwanego, powołaną na okres 5 lat na to stanowisko, po wygraniu w 1993 r. konkursu. W 1995 r. powódka została odwołana z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia oraz następnie zwolniono ją z obowiązku pracy w okresie wypowiedzenia. Odwołanie, będące w istocie wypowiedzeniem umowy o pracę, jako że przepisy prawa pracy nie przewidują możliwości zatrudnienia naczelnej pielęgniarki szpitala na podstawie powołania, było sprzeczne z prawem. Nie przeprowadzono konsultacji ze związkami zawodowymi, co stanowiło naruszenie art. 38 KP oraz wypowiedziano wbrew zakazowi z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 41, poz. 178) gdyż powódka była wiceprzewodniczącą komisji rewizyjnej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Rzeszowie. Sąd II instancji podzielił pogląd Sądu Rejonowego, że żądanie przywrócenia powódki do pracy jest sprzeczne z gospodarczo-społecznym przeznaczeniem prawa (art. 8 KP) i dlatego na podstawie art. 477¹ § 2 KPC oraz art. 45 § 1 KP w związku z art. 47¹ KP zasądzono odszkodowanie.

W kasacji postawiono zarzuty naruszenia art. 45 § 1 KP przez zasądzenie odszkodowania w oparciu o przepis odnoszący się do umów o pracę zawartych na czas nie określony podczas gdy powódka była zatrudniona na czas określony oraz przez przyjęcie, że powódce w ogóle wypowiedziano umowę o pracę zawartą na uprzednio przez nią zajmowanym stanowisku asystenta w pozwanym Szpitalu podczas gdy czynność prawna pozwanego była bezwzględnie nieważna; naruszenia art. 6 ustawy z dnia 2 lutego 1996 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw

(Dz. U. Nr 24, poz. 110) przez zastosowanie wobec powódki przepisu art. 45 w brzmieniu nadanym tą ustawą; naruszenia art. 8 KP przez błędne przyjęcie, że przywrócenie powódki do pracy byłoby sprzeczne z gospodarczo-społecznym przeznaczeniem jej prawa; naruszenia art. 377 KPC przez pominięcie art. 386 § 4 KPC przez nieuchylenie wyroku Sądu I instancji, mimo że powódka została pozbawiona możliwości obrony swoich praw przez to, że pozwany na ostatniej rozprawie przedłożył dokumenty, które wcześniej były dla powódki niedostępne i nie mogła się do nich ustosunkować, a tym samym zachodzi nieważność postępowania w sprawie. Wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji względnie o zmianę tego wyroku i przywrócenie powódki na stanowisko naczelniej pielęgniarki lub asystenta oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja nie jest uzasadniona.

W pierwszej kolejności należy rozważyć zarzut naruszenia art. 8 KP. Jeżeli bowiem ten przepis został zastosowany prawidłowo, czyli że przywrócenie powódki do pracy jest sprzeczne z gospodarczo-społecznym przeznaczeniem prawa, to należy pominąć zarzuty dotyczące naruszenia innych przepisów (z wyjątkiem zarzutu nieważności postępowania). Niezależnie od ich zasadności lub bezpodstawności nie mogą one bowiem zmienić oceny co do trafności zasądzenia na rzecz powódki odszkodowania w miejsce dochodzonego przywrócenia do pracy.

Sąd Najwyższy podziela pogląd Sądów obu instancji, że przywrócenie powódki do pracy naruszałoby art. 8 KP, z którego wynika, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa, a takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Trafnie przyjął Sąd II instancji, że jest sprzeczne z art. 8 KP przywrócenie do pracy pracownika, którego zachowanie - podejmowane nawet w związku z działalnością związkową lub samorządową - stanowi zagrożenie dla podstaw funkcjonowania zakładu pracy. Powódka kierowała bowiem groźby wobec innych pielęgniarek i szykanowała je w związku z konfliktem dotyczącym zatrudnienia etatowego kierownika biura Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych. Stwarzała ona niewłaściwe stosunki międzyludzkie w miejscu pracy, wywoływała atmosferę niepewności, zagrożenia i braku zaufania. Powódka wykraczała poza swoje uprawnienia prowadząc rozmowy z Rejonowym Biurem Pracy w sprawie zatrudnienia pracowników przez pozwany zakład pracy. Nie stosowała się do poleceń dyrektora Szpitala, a nawet je odwoływała. Słusznie zatem stwierdziły oba Sądy, że przywrócenie powódki do pracy powodowałoby nowe konflikty w Szpitalu. Trafnie przyjęto, że w sprawie występuje kolizja dwóch wartości: ochrony interesów pracownika zwolnionego z pracy sprzecznie z prawem oraz umożliwienia kierownictwu pozwanego skutecznego i sprawnego zarządzania Szpitalem. Sąd Najwyższy podziela pogląd Sądów obu instancji, że w konkretnych okolicznościach niniejszej sprawy trzeba przyznać prymat drugiej z tych wartości. Należy ponadto zauważyć, że interes powódki został częściowo zaspokojony, albowiem uzyskała ona wynagrodzenie za okres blisko 6 miesięcy bez wykonywania pracy.

Nie jest także uzasadniony zarzut nieważności postępowania ze względu na pozbawienie powódki możliwości obrony jej praw (art. 379 pkt 5 KPC). Jak trafnie stwierdził Sąd II instancji, dokumenty przedstawione na ostatniej rozprawie przed Sądem Rejonowym przez pozwanego nie wpłynęły na treść rozstrzygnięcia, gdyż ten Sąd opierał się jedynie na materiale dowodowym dotyczącym okoliczności występujących do dnia wypowiedzenia powódce umowy o pracę. Ponadto dokumenty te mogły być przedmiotem rozważania w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 KPC).

Z tych względów na podstawie art. 393¹² KPC orzeczono jak w sentencji.

Notka

Podobny pogląd Sąd Najwyższy wypowiadał już wielokrotnie. Przykładowo w **wyroku z dnia 13 czerwca 1995 r., I PRN 26/95 (OSNAPiUS 1995 nr 23 poz. 289)** stwierdził, że do oceny zasadności roszczeń przewidzianych w art. 45 KP i zasądzenia odszkodowania w miejsce przywrócenia pracownika do pracy ma zastosowanie art. 8 KP. Patrz też: **uchwała z dnia 30 marca 1994 r., I PZP 40/93 (OSNCP 1994 z. 12 poz. 230); wyrok z dnia 18 stycznia 1996 r., I PRN 103/95 (OSNAPiUS 1996 nr 15 poz. 210); wyrok z dnia 12 marca 1996 r., I PRN 5/96 (OSNAPiUS 1996 nr 19 poz. 288); wyrok z dnia 27 lutego 1997 r., I PKN 17/97 (OSNAPiUS 1997 nr 21 poz. 416); wyrok z dnia 27 lutego 1997 r., I PKN 23/97 (OSNAPiUS 1997 nr 21 poz. 419).**

=====